

Handläggare
Karolin Bogren Gavling
Telefon: 08-50812196**Till**
Södermalms stadsdelsnämnd
16 oktober 2025**Remiss - Motion om att utreda
demokrativillkoren i syfte att skärpa dessa för att
motverka antidemokratiska krafter som hyr i
andra- eller tredjehand, KS 2025/646**

Svar på remiss från kommunstyrelsen KS 2025/646

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Motionen av Jan Jönsson (L), Isabel Palmqvist-Smedberg (L) och Åsa Nilsson Söderström (L) lyfter fram att Stockholms stad har ett tydligt ansvar att säkerställa att alla organisationer, föreningar och aktörer som erhåller kulturstöd eller tillgång till stadens lokaler agerar i enlighet med de demokratiska värderingar som samhället är grundat på. Dessa demokratiska villkor, som omfattar mänskliga rättigheter, jämställdhet mellan kvinnor och män samt motverkan av våldsbejakande extremism, måste vara vägledande i alla led, inte bara när stöd beviljas utan även i efterföljande kontroll och uppföljning av verksamheterna.

I motionen föreslås att Stockholm stad påbörjar en utredning om det nuvarande regelverket kring demokrativillkor för lokalförvaltande organisationer och evenemangsarrangörer behöver skärpas. Samt att staden överväger möjligheten att återkalla stöd till föreningar eller organisationer som inte följer de uppställda demokratiska villkoren, även i efterhand.

Södermalms stadsdelsförvaltning äger inte några lokaler utan hyr lokaler för förvaltningens verksamheter. Därför är möjlighet till upplåtelse och uthyrning i andra hand begränsad till de hyresavtal som upprättas med fastighetsägarna. Inom äldreomsorgen har Tellus fritidscenter uthyrning till ett antal föreningar på Södermalm mot en mindre kostnad. Uthyrning sker främst på kvällar och helger, och endast när inga egna aktiviteter arrangeras av Tellus fritidscenter. Förvaltningen bedömer att de föreningar som hyr in sig i Tellus fritidscenter möter stadens demokrativillkor men saknar dokumenterade rutiner för att granska detta. Förvaltningen ser

positivt på att stadsövergripande rutiner tas fram för att uppnå likabehandling av föreningar.

Förvaltningen har tydliga riktlinjer för ansökan om föreningsbidrag och demokrativillkoren kommer in innan ett föreningsbidrag beviljas.

Förvaltningen tycker att det är viktigt att säkerställa att demokrativillkoren har implementerats och att de efterföljs. Om fastighetsnämnden, kulturförvaltningen, idrottsförvaltningens och stadens bolag anser att det kan finnas brister i de villkor som ställs ställer sig förvaltningen positiv till att frågorna utreds.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden har på remiss från kommunstyrelsen fått en motion som handlar om att utreda demokrativillkoren i syfte att skärpa dessa för att motverka antidemokratiska krafter som hyr i andra- eller tredjehand. Motionen är skriven av Jan Jönsson (L), Isabel Palmqvist-Smedberg (L) och Åsa Nilsson Söderström (L). Remissvaret ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 28 oktober 2025.

Ärendet

Motionen av Jan Jönsson (L), Isabel Palmqvist-Smedberg (L) och Åsa Nilsson Söderström (L) anser att Stockholms stad har ett tydligt ansvar att säkerställa att alla organisationer, föreningar och aktörer som erhåller kulturstöd eller tillgång till stadens lokaler agerar i enlighet med de demokratiska värderingar som samhället är grundat på. Dessa demokratiska villkor, som omfattar mänskliga rättigheter, jämställdhet mellan kvinnor och män samt motverkan av våldsbejakande extremism, måste vara vägledande i alla led, inte bara när stöd beviljas utan även i efterföljande kontroll och uppföljning av verksamheterna

I motionen föreslås att kommunfullmäktige beslutar

1. Att fastighetsnämnden tillsammans med kulturförvaltningen, idrottsförvaltningen och stadens bolag inleder en utredning av de demokratiska villkoren för lokaluthyrning och kulturstöd inom samtliga lokalförvaltande organisationer, för att säkerställa att dessa villkor är tillräckligt strikta för att motverka antidemokratiska krafter som hyr i andra- eller tredjehand.
2. Att fastighetsnämnden, tillsammans med kulturförvaltningen, idrottsförvaltningen och stadens bolag vidtar åtgärder för att säkerställa att lokalförvaltande organisationer, som får stöd av kulturförvaltningen, kontinuerligt granskas och hålls ansvariga för att de uppfyller stadens demokrativillkor, och att dessa granskningar ska inkludera även andrahands- och tredjehandsuthyrningar av stadens lokaler.

3. Att fastighetsnämnden tillsammans med kulturförvaltningen och idrottsförvaltningen utreder möjligheten att återkalla stöd från lokalförvaltande organisationer i efterhand om det konstateras att de inte har uppfyllt stadens demokratiska villkor, eller att de, efter en noggrann granskning, inte längre kvalificerar sig för fortsatt stöd från staden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsdelsdirektörens stab och kansli i samverkan med förskoleavdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och i pensionärsrådet den 6 oktober 2025.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Södermalms stadsdelsförvaltning äger inte några lokaler utan hyr lokaler för förvaltningens verksamheter. Därför är möjlighet till upplåtelse och uthyrning i andra hand begränsad till de hyresavtal som upprättas med fastighetsägarna.

Inom äldreomsorgen har Tellus fritidscenter uthyrning till ett antal föreningar på Södermalm som betalar en mindre kostnad för att hyra lokalerna. Uthyrning sker främst på kvällar och helger, och endast när inga egna aktiviteter arrangeras av Tellus fritidscenter. Förvaltningen bedömer att de föreningar som hyr in sig i Tellus fritidscenter möter stadens demokrativillkor men saknar dokumenterade rutiner för att granska detta. Förvaltningen ser positivt på att stadsövergripande rutiner tas fram för att uppnå likabehandling av föreningar.

Stockholm stads olika fastighetsbolag har större möjligheter till uthyrning, vilket redan sker i viss utsträckning idag, till exempel uthyrning av gymnastiksalar med SISAB som fastighetsägare och idrottsförvaltningen som administrerar uthyrningarna.

Stockholms stad ger genom kulturförvaltningen stöd till lokalförvaltande organisationer som driver allmänna samlingslokaler, där föreningar och andra grupper kan mötas. På Södermalm erhåller till exempel hemgårdarna detta stöd och erbjuder tillgång till samlingslokaler.

Förvaltningen har tydliga riktlinjer för ansökan om föreningsbidrag och demokrativillkoren kommer in innan ett föreningsbidrag beviljas:

Verksamheten eller aktiviteten ska vara partipolitiskt och religiöst obunden. Föreningens verksamhet eller aktiviteter ska vara öppen och tillgänglig för såväl medlemmar som ickemedlemmar.

Verksamheten eller aktiviteten ska vara öppen och tillgänglig för alla oavsett funktionsvariation och bygga på demokratiska

värderingar. Verksamheten eller aktiviteten ska främja jämställdhet, delaktighet, lika rättigheter och folkhälsa.

Föreningen ska ha en inriktning som ligger i linje med stadens policy för jämställdhet, jämlikhet, tillgänglighet och vara fri från våld och diskriminering.

I ansökan ska föreningen intyga att verksamheten är förenlig med demokrativillkoret enligt Stockholms stads riktlinjer för förenings- och kulturstöd, det vill säga att föreningen, eller någon av dess företrädare, inom ramen för verksamheten inte

- 1. utövar våld, tvång eller hot eller på annat otillbörligt sätt kränker den enskildes grundläggande fri- och rättigheter,*
- 2. diskriminerar eller på annat sätt bryter mot principen om alla människors lika värde,*
- 3. rättfärdigar, främjar eller uppmanar till sådana ageranden som anges i 1 eller 2, eller*
- 4. motarbetar det demokratiska styrelseskicket.*

Förvaltningen tycker att det är viktigt att säkerställa att demokrativillkoren har implementerats och att de efterföljs. Om fastighetsnämnden, kulturförvaltningen, idrottsförvaltningens och stadens bolag anser att det kan finnas brister i de villkor som ställs ställer sig förvaltningen positiv till att frågorna utreds.

Barnrättsanalys

Förvaltningen uppfattar att förslaget kan ha en indirekt positiv konsekvens för barn. Detta eftersom föreningar, riktade mot barn och unga, som inte uppfyller demokrativillkoren stoppas från att hyra lokaler av staden.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningen uppfattar inte att förslaget som lyfts i ärendet ger direkta eller indirekta konsekvenser för kvinnor respektive män eller flickor eller pojkar. En vidare jämställdhetsanalys genomförs därför inte.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Snorre Berglund
Stadsdelsdirektör
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Emma Liljenberg
Avdelningschef
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Bilagor
Motionen

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Snorre Berglund, Stadsdelsdirektör	2025-09-22
Emma Liljenberg, Avdelningschef	2025-09-22